№ 2. Kraków 3. Stycznia — Sobota. Rok 1852.

Wychodzi w Krakowie
codziennie, wyjąwszy Niedziele i Święta.

Cena:
w KRAKOWIE miesięczna 6 złp. — kwartalna 15 złp. polską monetą.
w KRAJU kwartalna razem z przesyłką pocztową 5 złr. m. k.

Przedpłata
przyjmuje się w Księgarni JÓZEFA CZECHA przy Głównym Rynku Nr 453.
Pieniądze przesyłają się *franco* pocztą wprost do BIÓRA EXPEDYCYI CZASU wyraziwszy na kopercie: „prenumeracyjne pieniądze.“

CZAS

Przyjmują się
OGŁOSZENIA, ROZPRAWY ODEZWY wszelkiego rodzaju.
DONIESIENIA literackie, księgarskie, handlowe, przemysłowe, rolnicze i p.
UWIADOMIENIA tyczące się sprzedaży, kupna, dzierżaw itp.

Za opłatą
od wiersza petytowego za jednorazowe umieszczenie po 8 gr. następne po 3 grosze — z dopłatą 10 krajcarów za każdą publikacyą na stępel rządowy.

Listy
niefrankowane nieprzyjmują się, wyjąwszy od stałych lub znanych korespondentów.

Numer pojedyńczy kosztuje 10 groszy.

Kraków 2 stycznia.

Gazeta wiedenska z d. 1go stycznia zawiera następujące Patenta cesarskie:

My Franciszek Józef pierwszy z Bożéj łaski Cesarz Austryi itd. itd.

W skutku rozporządzeń z d. 20 sierpnia 1851 r. przedsięwzięto ścisły rozbiór Ustawy Konstytucyjnéj z d. 4 marca 1849 w naszém ministeryum i naszéj Radzie państwa.

Gdy wedle rezultatu przeprowadzonych obrad nie okazała się być rzeczona Ustawa konstytucyjna ani w zasadach swych stosunkom Austryackiego cesarstwa odpowiednią, ani też w całym ciągu postanowień swych wykonalną — zważywszy przeto ściśle wszystkie powody, czujemy się znagleni obowiązkiem naszym panującego, ogłosić niniejszém wspomnianą Ustawę konstytucyjną z d. 4 marca jako pozbawioną mocy prawnéj i nieobowiązującą.

Potwierdza się wyraźnie równość wszystkich poddanych państwa w obec prawa, jak również niemożność wszelkiego włościańskiego związku poddańczego i zwierzchniczego wraz z powinnościami z nim połączonemi, i zniesienie tychże dokonane za słusznem wynagrodzeniem byłych uprawnionych, w moc osobnych praw.

W celu, aby przyjść do takich urządzeń, któreby były zdolne odpowiedzieć potrzebom naszych rozmaitych narodów i warunkom pomyślności wszystkich ich warstw i przytém zdołały wzmocnić siłę naszego rządu, dla utrwalenia zewnętrznego i wewnętrznego bezpieczeństwa, jedności i potęgi państwa, posłuży droga doświadczenia i starannego wybadania wszystkich stosunków a następnie prawa organiczne z nich wyprowadzane, ogłaszanemi będą.

Z téj uwagi, po wysłuchaniu Naszéj Rady ministeryalnéj i Rady Państwa, ustanowiliśmy odrazu szereg zasad w najważniejszéj i najpilniejszéj stronie prawodawstwa organicznego i wydaliśmy odpowiednie rozkazy, aby je podać do publicznéj wiadomości i rozpocząć bezzwłocznie pracę dla ich rozwinięcia. Następne szczególne prawa obejmą dokładniéj przepisy i urządzenia obowiązujące, póki zaś to nie nastąpi, istniejące prawa obowięzywać mają.

Działo się w Naszéj stolicy i rezydencyi Wiedniu trzydziestego pierwszego grudnia 1851 a panowania Naszego czwartego roku.

(podpisano) *Franciszek Józef* mp.
F. Schwarzenberg mp.
Z najwyższego rozkazu (podp.) *Ransonnet* mp.
dyrektor kancelaryi Rady ministeryalnej.

My Franciszek Józef pierwszy z Bożéj łaski Cesarz Austryi itd. itd.

Dla prowincyj następujących: Arcyksięstwa austryackiego wyżéj i niżéj Anisy, księstwa Salcburgskiego, księstwa Styryjskiego, królestwa Illyryjskiego złożonego z księstw Karyntyi i Krainy, dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski, margrabstwa Istryi i miasta Tryestu z okręgiem, dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolskiego i Voralbergu, królestwa Czeskiego, margrabstwa Morawskiego, księstw Wyższego i Niższego Szląska, dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecimskiem i Zatorskiem, dla Wielkiego księstwa Krakowskiego i księstwa Bukowiny a nakoniec dla Królestwa Dalmacyi — postanowione były w Patencie z d. 4 marca 1849 pewne prawa polityczne, ktore z konstytucyą współczesnie ogłoszoną poddane zostały ścisłemu rozbiorowi.

Czujemy się znagleni z powodów przełożonych nam przez Radę ministeryalną i Radę Państwa, ogłosić jako pozbawione mocy prawnéj tak wspomniony Patent z d. 4 marca 1849, jako i prawa zasadnicze przy nim dla wspomnionych prowincyj wydane.

O ile nie wyszły dotąd osobne postanowienia co do pojedynczych punktów owych praw zasadniczych, zachowujemy je sobie oddzielnemi prawami urządzić.

Oznajmiamy jednak obecnym Patentem wyraźnie, że wspomnione na początku prowincye bierzemy w opiekę, zostawiając je uległemi ogólnym prawom państwa i utrzymujemy wszelki prawnie uznany kościół i stowarzyszenie religijne w prawie wspólnych publicznych obrządków religijnych, daléj w niepodległym zarządzie ich spraw, jak niemniéj posiadaniu i używaniu instytucyj, zakładów i funduszów postanowionych dla ich wyznania, nauki i celów dobroczynnych.

Działo się w naszéj stolicy i rezydencyi Wiedniu 31 grudnia 1851 a panowania naszego czwartego roku.

(podpisano) *Franciszek Józef* mp.
(podp.) *F. Schwarzenberg* mp.
Z najwyższego rokazu (podp.) *Ransonnet* mp.
dyrektor kancelaryi Rady ministeryalnéj.

Najwyższy list gabinetowy J. C. Mości do Prezesa Rady ministrów

Kochany książe Schwarzenberg!

Odnośnie do Patentu z dnia dzisiejszego, odbierzesz w Dodatku zasady ustanowione przezemnie po wysłuchaniu méj Rady ministeryalnéj i Rady Państwa, dla najważniejszych i najpilniejszych stron organicznego prawodawstwa, z poleceniem, abyś czuwał nad tém, iżby bezzwłocznie ministerya, o ile ich te dotyczą, przystąpiły do dzieła odpowiedniego ich wykonania i do przełożenia mi rezultatów onychże.

Wiedeń 31 grudnia 1851 r.

(podp.) *Franciszek Józef*, m. p.

DODATEK.

Zasady urządzeń organicznych w krajach koronnych Cesarstwa Austryackiego.

1. Kraje z Cesarstwem austryackiem z dawnych historycznych lub nowych tytułów połączone, tworzą nierozdzielne części monarchii Austryackiéj cesarskiéj i dziedzicznéj.

2. Nazwa „Kraje Koronne“ ma być używana w języku urzędowym jako ogólne miano, ale przy szczegółowém wymienieniu którego kraju, należy zaraz wyrazić przypadający mu właściwy tytuł.

3. Zachowaną ma być obszerność prowincyj z zastrzeżeniem zmian dla względów administracyjnych.

4. W każdym kraju koronnym mają być Okręgi koronne (z właściwemi krajowemi nazwiskami) w stosownych rozmiarach i w nichże połączona, o ile możności, działalność rozmaitych gałęzi administracyjnych we właściwych granicach.

5. Pod względem administracyjnym postanowione będą nad okręgami urzędowemi władze obwodowe ze zwykłemi nazwami (Komitaty, Delegacye i t. p.) Obszerność ich należy oznaczyć z uwagi na podziały w dawniejszym czasie istniejące i na dzisiejsze okoliczności.

W pomniejszych krajach koronnych i w ogólności, gdzieby nie zachodziła potrzeba ustanowienia władz obwodowych, należy takowe zaniechać.

Władze obwodowe podległe są władzy krajowéj. (punkt 6ty) i mają zakres działania częścią nadzorczy, częścią też wykonawczy i administracyjny.

6. W krajach koronnych jest nad władzami obwodowemi Namiestnictwo i Naczelnik kraju. Osobne postanowienia oznaczą prowadzenie spraw, zakres czynności Namiestnictwa, stanowisko i prawa naczelnika krajowego, jak niemniéj jego podległość względem władz najwyższych.

7. Jako gminy należy uważać, gminy rzeczywiście istniejące bez wykluczenia ich połączenia, gdzie ono jest potrzebne lub pożądane wedle miary i potrzeby interesów.

8. Przy organizacyi Gmin należy mieć wzgląd na różnicę Gmin wiejskich i miejskich, a mianowicie co do ostatnich, na dawniejszą ich właściwość i osobne stanowisko miast królewskich i krajowych.

9. Przy ustanawianiu gmin wiejskich, mogą być dawne dominikalne wielkie grunta pod warunkami bliżéj dla każdego kraju oznaczyć się mającemi, oddzielone od związku gmin wiejskich i oddane bezpośrednio pod urzędy okręgowe.

W tym celu może się połączyć wiele posiadłości dawniéj dominikalnych bezpośrednio do siebie przytykających.

10. Naczelnicy Gmin wiejskich i miejskich, mają być potwierdzani, a nawet wedle okoliczności przez rząd mianowani. Winni oni zaprzysiądz wierność i posłuszeństwo Monarsze i sumienne wypełnienie innych swych obowiązków.

Tam także, gdzieby stosunki gminne tego wymagały, wyższe kategorye urzędników gminnych, mają być poddane zatwierdzeniu rządowemu.

11. Przyznaje się, z zastrzeżeniami prawnemi Gminom wybór naczelników i rad gminnnych wedle prawa wyborczego postanowić się mającego.

12. Nazwiska tytułowe Naczelników i Rad gminnych postanowić się mają wedle krajowego dawnego obyczaju.

13. Zakres działania Gmin ma się w ogólności ograniczyć do spraw gminnych z obowiązkiem dla Gmin i ich Naczelników, aby we wszystkich publicznych sprawach dodawali władzy przełożonéj krajowéj pomocy zażądanéj i oznaczonéj ogólnemi i szczególnemi postanowieniami.

Nadto w niektórych sprawach gminnych ważniejsze akta i uchwały gmin, w prawie gminném oznaczyć się mające, mają być podane pod rozbiór i potwierdzenie władz krajowych.

14. Znosi się jawność obrad gminnych z wyjątkiem szczegółowych uroczystych aktów, nie odejmując interesowanym członkom gminny, prawa wglądania w szczególne przedmioty.

15. Gminy bezpośrednio podlegają w ogólności urzędom okręgowym, a tylko wyjątkowo, i w skutek szczególnych właściwości, władzom obwodowym lub namiestnictwom.

16. Mają być wedle tych zasad wyrobione prawa dla gmin wiejskich i miast odpowiednie stosunkom każdego kraju.

Przy pracach tych, z tego punktu należy wychodzić, aby przeważnym interesom, przeważny przyznać wpływ i tak w czynnych i biernych wyborach dla obsadzenia naczelników i Rad gminnych, jako i w sprawach gminnych, zabezpieczyć stanowczy wpływ własności gruntowéj, w miarę jéj rozległości do związku gminnego należącéj i w miarę jéj wysokości podatku, a zaś stanowi przemysłowemu stósownie do ogólnéj własności gruntowéj — w gminach miejskich, szczególnéj właścicielom domów i o ile możności korporacyom w celach duchownych i materyalnych związanym.

W królestwie Lombardzo-Weneckiém utrzymaném być ma istniejące tamże prawo gminne z zastrzeżeniem ulepszeń doświadczeniem wywołanych.

17. W całéj monarchii urząd sędziowski wykonywany w imieniu Jego Cesarsko-Apostolskiéj Mości.

18. Urzędnicy sądowi i Sędziowie, z zastrzeżeniem ich niepodległości w prawném wykonaniu sędziowskiego urzędu, ze względu na inne osobiste stosunki służbowe, traktowani być mają wedle przepisów istniejących dla urzędników państwa.

19. Pieczę sprawiedliwości należy oddzielić od władz administracyjnych w sądach kolegialnych i w Drugich i Trzecich Instancyach; w pierwszych zaś Instancyach w królestwie Lombardzko-Weneckiem i wszędzie gdzie się to konieczném ukaże.

Zresztą w pojedynczych sądach jako pierwszych Instancyach zachować należy połączenie z administracyą okr gową.

W urządzeniu wewnętrznem urzędników okręgowych (obacz punkt 4ty) można wedle potrzeby stósunków przydać osobnego sądowego lub politycznego urzędnika.

20. Mają być trzy Instancye zarówno w spornych, jak w niespornych sprawach, zarówno w cywilnych jak kryminalnych.

21. W sprawach cywilnych bliżéj oznaczyć się mających, w przestępstwach i przekroczeniach osobno opisanych, w uzyskaniu istoty czynu i innych pomocach, sądy karne mogą ku pomocy przyzwać pierwsze Instancye czysto sądowe, albo też polityczny zarząd jako urzędy okręgowe pełniące.

22. W stósownych dystryktach, o ile to może być z uwzględniem politycznego rozdziału krajów, ustanowione będą sądy kolegialne jako pierwsze Instancye dla osądzenia zbrodni i szczegółowo wymienionych przestępstw, jak niemniéj dla takich czynności prawnych, które przechodzą zakres działalności urzędów okręgowych.

23. Do spraw cywilnych i karnych w drugiéj Instancyi, postanowione być mają sądy wyższe krajowe, ze względem i ograniczeniem na najściślejszą potrzebę.

24. Najwyższy Sąd ma być uważany jako trzecia Instancya.

25. W przekroczeniach i przestępstwach, o ile te przyznane są urzędom okręgowym, wprowadzonym być ma proces inkwizytoryjny, o ile możności najprostszy.

26. W sprawach karnych należących do sądów kolegialnych, zachowywać należy zasadę aktu zaskarżenia, obrońcy dla oskarżonego i ustnéj końcowéj procedury.

27. Postępowanie nie jest jawne, ale przy ustném postępowaniu w pierwszéj Instancyi, służy oskarżonemu, za zezwoleniem Prezesa, jak i temu ostatniemu, prawo wpuszczania słuchaczy aż do oznaczonéj liczby.

28. Skargi dokonywa Prokuratorya, któréj działanie ogranicza się do procesu karnego.

29. Sądy przysięgłych znoszą się.

30. Wyroki mają być wydawane przez egzaminowanych sędziów. Formuły wyroków w sprawach karnych są następujące: „Winny“ „Niewinny“ “Uwolniony od skargi“.

31. Postępowanie przy Sądach wyższych krajowych i w Sądzie najwyższym, jest tylko piśmienne.

32. Osobne prawa, obejmą bliższe postanowienia o działalności władz sądowych.

33. Powszechny Kodex cywilny, ma być jako wspólne prawo dla wszystkich poddanych Monarchii Austryjackiéj, a nawet i w tych krajach wprowadzony, gdzie dotąd nie obowiązuje, ze stósownemi przygotowaniami i z uwagą na szczególne stósunki, jak niemniéj Kodex Karny obowiązywać ma w całym obszarze Monarchii.

34. Wydane będą w krajach koronnych osobne Statuta o szlachcie dziedzicznéj Stanowéj, lub posiadającéj własność gruntową oznaczoną, o jej obowiązkach i przywilejach, a szczególniéj przyznane jej będą wszelkie możliwe ułatwienia w ustanowieniu majoratów i fidei komisów. W stanie włościańskim utrzymane być mają, tam gdzie dotąd istnieją, osobne przepisy, o zachowaniu ogółu własności (Güterkomplex).

35. Przydane będą do boku władz obwodowych i namiestniczych, wydziały obradujące ze szlachty dziedzicznéj, z większych lub mniejszych posiadaczy gruntowych i z przemysłu, z należytém wyszczególnieniem przedmiotu i zakresu ich działalności. O ile inne żywioły dla przybrania do wydziałów, przedstawiają się jako pożądane, należy na to mieć uwagę.

Zastrzega się wydanie bliższych w téj mierze postanowień.

36. W Urzędach krajowych okręgowych, mają być w swych sprawach od czasu do czasu, dla zebrania się, powoływani naczelnicy odpowiednich gmin, i właściciele nienależący do związku gminnego lub ich pełnomocnicy.

Korrespondencya Czasu.

Wiedeń 31 grudnia.

α Ogólna publiczności politycznéj w Europie uwaga zwrócona jest w téj chwili na wyjście lorda Palmerstona z gabinetu. Dwa są główne pytania: 1) jaka była stanowcza przyczyna tego wyjścia; 2) jaka będzie polityka Anglii nadal względem Europy?

Na pierwsze z tych zapytań *Times*, i inne niepodległe londyńskie dzienniki odpowiadają tem zaręczeniem, że lord Palmerston w wielu kwestyach tak wewnętrznéj, jak zewnętrznéj polityki z innymi członkami gabinetu już oddawna nie był w zgodzie, i że ci ostatni dłużéj go wspierać i utrzymywać nie mogli bez narażenia siebie i kraju na wielkie nieprzyjemności. *Times* mniema nadto, że dwory zagraniczne nie przyłożyły się bynajmniéj do dymisyi lorda dyrygującego sprawami zagranicznemi. *Morning-Post*, który dawniéj stał w blizkich stosunkach z Palmerstonem, daje przeciwnie do zrozumienia, że szanowny protektor jego, żądaniom mocarstw zagranicznych poświęconym został. Dziennik *des Débats* zgadza się z tą opinią dodając, że upadek Palmerstona nastąpił głównie z powodu kwestyi wychodźców politycznych. *Constitutionnel* pokrywa tę istotną przyczynę długim wywodem nieporozumień Palmerstona z hrabią Grey i z innymi członkami ministeryum i odsłania pewien rodzaj spisku między nimi, a dworem królowéj Wiktoryi przeciw dawnemu ministrowi spraw zagranicznych. W tym odmęcie zdań, następne objaśnienia posłużą może do odkrycia prawdy.

Lord Palmerston od trzech zwłaszcza lat prowadził politykę zagraniczną podług dawnego systemu, lecz właściwymi mu drogami. Gabinet wspierał go i utrzymywał, a zatem dzielił odpowiedzialność dopóty, dopóki mniemał, że Europa téj polityce oprzeć się nie potrafi. Do wypadków 2go grudnia we Francyi, wszystko istotnie kończyło się ze strony gabinetów europejskich na notach, zastrzeżeniach lub pogróżkach. Kroku stanowczego nikt zrobić nie śmiał lub nie mógł. Wypadki 2go grudnia zmieniły ten stan rzeczy. Rosya, Austrya i Prusy znalazły w Napoleonie sprzymierzeńca gotowego wesprzeć w obec Anglii ich żądania. Kwestya wychodzców politycznych równie ważna dla Francyi, jak dla trzech północnych dworów, dała do stanowczego i wspólnego wystąpienia, tém lepszy powód, iż lord Palmerston w odpowiedzi swéj do deputacyj londyńskich, zrobił z niéj kwestyą godności osobistéj dla panujących głów w Austryi i Rosyi. W pierwszych dniach przeto t. m. wysłaną została do Palmerstona w téj mierze cyrkularna nota, na którą, jak wam donosiłem, szanowny lord odpowiedział, że rozwiązania téj tak ważnéj dla Europy kwestyi wziąść na siebie nie może, lecz że ją przedstawi gabinetowi i królowéj. Od téj chwili rzeczą było niezawodną dla samego Palmerstona, że gabinet przeciwko niemu wyrzecze, gdyż wspomniona nota cyrkularna stawiła szanownego lorda pod sąd wyrzeczony przez niegoż samego w odpowiedzi danéj 30 września 1848 rządowi Stanów-Zjednoczonych w sprawie dwóch Amerykanów, których policya angielska przytrzymała w Irlandyi na proste podejrzenie o rewolucyjne zamiary. Lord Palmerston utrzymywał naówczas, że podobne podejrzenie wystarczało na usprawiedliwienie nakazanych przez niego kroków ostrożności. Gabinety europejskie oświadczyły mu w powyżéj wspomnionéj nocie, że też same kroki przedsięwziętemi zostaną *niezwłocznie* przeciw wszystkim na stałym lądzie wojażującym Anglikom, jeźli lord Palmerston w polityce swéj co do wychodźców politycznych daléj trwać będzie. Dodać winienem, że kładąc to *ultimatum* rządy stałego lądu, nie przepisywały szanownemu lordowi w téj mierze nic, coby z honorem i sprawami Anglii nie było zgodnem. Lecz samo postawienie kwestyi na tém stanowisku wystarczało na usunięcie go z ministeryum. Jak *Times* ten wypadek z godnością rządu konstytucyjnega angielskiego pogodzi; w to niewchodzę, lecz mogę go zapewnić, że taki był bieg całéj téj sprawy. i że nota cyrkularna, którą miałem sam w ręku, nie zostawiała gabinetowi St. James wiele do wyboru.

Drugie zapytanie, czy się polityka tego gabinetu względem Europy teraz zmieni, nie trudnem jest do wyświecenia. Anglia poświęci wychodźców, których tylko używała i uważała za narzędzie. Ale od celu, który ciągle w swéj polityce miała przed oczyma, nie odstąpi. Starała się dopiąć go za Napoleona wojną europejską, za Ludwika-Filipa związkiem z Francyą, za Rzeczpospolitéj, rewolucyą w Europie — pomyśli zapewne teraz o nowych sposobach.

Wiedeń 1 stycznia.

ω W dzisiejszéj *Gazecie Wiedeńskiéj* ogłoszone Cesarskie rozporządzenia, kładą koniec długim oczekiwaniom i rozmaitym domysłom. Nowy statut organiczny wchodzi na miejsce konstytucyi 4go marca. Główne tego statutu zasady, są natury czysto administracyjnéj. Sądy przysięgłych upadają. Publiczność sądowych debatów określona; dawny podział polityczny dla niektórych przynajmniéj prowincyj zapowiedziany. Galicya pod tym względem zaspokojoną zostanie w swych życzeniach. Wrażenie na tutejszéj publiczności z tych odmian, jest trudne w pierwszych chwilach do opisania.

Mówią tu wiele o bliskiém połączeniu ministerstwa oświaty i ministerstwa rolnictwa z ministerstwem spraw wewnętrznych.

Berlin 29 grudnia.

† Rok stary kończy się niemal powszechném zaufaniem w utrzymanie porządku i pokoju w Europie. Dwa wielkie wypadki, które się z nieoczekiwaną łatwością w ciągu bieżącego miesiąca dokonały na Zachodzie: Zamach stanu we Francyi i wyjście Palmerstona z ministerstwa w Anglii, pozwalają trwożliwym umysłom odetchnąć swobodnie na grobie czerwonego upiora, i przy pogrzebowéj stypie zaśpiewać w ostatnim dniu roku dziękczynne: *Te Deum Laudamus* za ocalenie społeczeństwa i cywilizacyi. Polityka solidarności konserwatywnych interesów stanęła u szczytu swych życzeń. Nigdy powodzenie nie było tak zupełne, radość w sferach rządowych tak powszechna. Historya wyprzedziła bieg swój, dokonawszy bez zbytniego wstrząśnienia w bieżącym, to co wśród powszechnego zaburzenia dokonać się miało w następnym roku. Monarchowie i ludzie stanu mają uszczęśliwienie narodów w swéj mocy. Filozof z założonemi rękoma przypatrywać się może robocie czasów, i szukać formuły wiążącéj historyczny łańcuch idei przeszłości i obecności. Na co jéj szukać? Wyprowadzą ją na jaw same wypadki. Zresztą wypowiedział ją już dawno wielki wygnaniec ś. Heleny, który zapewne nie przewidywał, że z rodu jego wyjdzie główny jéj rozkrzewiciel i pierwszy wykonawca.

Lecz przekształcenie się świata tak wielkie, podciągnięnie idei wyrobionych w bieżącym wieku na Zachodzie pod autokratyczną formułę Wschodu, możeż się dokonać bez materyalnego boju? bez starcia się z sobą potęg walczących od tak dawna po jednéj i po drugiéj stronie? Pytanie to zadają sobie i ludzie publiczni i prywatni, bo oczywiście leży w niém spowita myśl czasu, a tuż przy niéj i ostateczna dla żyjącéj ludzkości odpowiedź. Prasa oficyalna, prawie bez wyjątku, orzeka apodyktycznie pierwszą i drugą, uważa rewolucyjną kryzys Europy za skończoną, zwycięstwo i panowanie tak zwanego porządku i pokoju za ustalone. Nie różni się ona w tym względzie od niezawisłéj prasy z roku 1848, która w wypadkach lutego i marca widziała osiągnięte na przeciwnéj ostateczności też same rezultaty dla dobra ogółu, które pierwsza widzi dziś w wypadkach grudnia b. r. na odwrotnym końcu. Mojem zdaniem, pierwsze i drugie nie są niczém więcéj, jak ostatnim, silnie nacechowanym zarysem dwóch przeciwnych czynników historycznych, których starcie się dopiero nastąpi, gdy dzisiejszy tryumfujący porządek czynami swemi dowiedzie światu, że nie jest w stanie stworzyć stałego i rzeczywistego pokoju. Rewolucya lutego wywiązała się z swego zadania, położywszy koniec monarchii konstytucyjnéj. Rewolucya grudnia wywiąże się z swego, położywszy koniec Rzeczypospolitéj konstytucyjnéj. Zrobiwszy „tabulam rasam“ poza sobą, możnaż się spodziewać, że odegrzany autokratyzm napoleoński stworzyć potrafi trwałą i zaspakajającą żyjące pokolenie legalność? że będzie w stanie odpowiednią duchowi czasu nadać spółeczeństwu organizacyą? Wielki porządek i pokój chrześciańskiego świata nie sprowadza się przez zamachy stanu i nie układa i nie utrwala się księgą prawodawczą jednego człowieka. Wielki przykład wielkiego stryja, nie odstrasza jednak przedsiębiorczego siostrzeńca od podobnego eksperymentu. Czas pokaże, jakich się z niego doczeka skutków. Za parę dni promulgowaną ma być konstytucya nowego porządku.

Z ciekawością wyglądają tu także sprawozdania z osnowy życzeń ciała dyplomatycznego, które prezydent przyjmować będzie w środę, tj. jutro w pałacu elizejskim, i odpowiedzi jego przy téj okoliczności. Zapowiedzianym jest także memoryał prezydenta do dworów zagranicznych, tłómaczący dokonanie zamachu stanu, oraz stósunek jego przyszłéj polityki do Europy; niemniéj proklamacya do narodu francuskiego. Akta te tém więcéj obudzają ciekawości, że już poczyna i w rządowych sferach okazywać się obawa względem spokojnego usposobienia prezydenta co do polityki zewnętrznéj, do czego przedewszystkiém żądanie od Belgii zwrotu kosztów wojennych za wyprawę w 1832 r. dało powód, żądanie, które i Rossya uważać ma za słuszne.

Do jakiego stopnia zajmuje tutejszą publiczność ustąpienie Palmerstona z ministerstwa, możecie się przekonać z dzienników rządowych i opozycyjnych, które wypadkiem tym całe zapełnione, tłómacząc opinie prasy angielskiéj. Powszechne przekonanie jest, że nie wpływ zagraniczny, lecz niezgoda między członkami gabinetu względem przyszłego stósunku Anglii do nowego rządu we Francyi dała powód Palmerstonowi, który był za utrzymaniem ścisłych stósunków z prezydentem, do usunięcia się z ministerstwa. Że wypadek ten w obecnéj chwili wielkiéj jest wagi, widać to z powszechnego wrażenia, które wywarł na opinią publiczną. Wszakże spodziewają się, że polityka dotychczasowa Anglii w obec sprawy wolności europejskiéj żadnéj nieulegnie zmianie, owszem, że z większym skutkiem, bo z większą powagą, będzie przez nowego sekretarza stanu prowadzoną.

Tu w miejscu nic niemasz nowego. Tylko kwestye i traktaty handlowe ciągle na stole. Zawieranie ich z za-

granicą idzie łatwiéj niż w Niemczech. Po traktacie zawartym z Hollandyą, przyszedł w tych dniach do skutku zawarty z Belgią. Oba w krótkim czasie mają być ratyfikowane. Traktat z Hanowerem ledwo w końcu stycznia może być ratyfikowany, bo Izby hanowerskie, od których przyjęcia jeszcze zależy, dopiero w połowie miesiąca się zbierają. Kongres wiedeński nie przestaje wywierać wpływu na tutejszą prasę, która pociesza się nadzieją, że na nim do żadnego nie przyjdzie rezultatu.

Przegląd Polityczny.

Żaden jeszcze z dzienników austryackich oprócz *Gazety Wiedeńskiéj* niepodaje patentów cesarskich na czele dzisiejszego numeru umieszczonych, ani wzmianki nawet o nich nie czyni; wyjąwszy litografowanéj *Korespondencyi austryackiéj*, która treść ich umieszcza.

Dzienniki niemieckie zajęte prawie wyłącznie kwestyami zagranicznemi. Z polityki wewnętrznéj, konferencye handlowo-polityczne dziś w Wiedniu pod prezydencyą ministra handlu rozpocząć się mające, podają im wprawdzie przedmiot do rozpisania się, wszakże są to albo namiętne wybuchy, albo ogólne ekonomiczne rozprawy nieprzedstawiające polskim czytelnikom właściwego poglądu na kwestyę tyle już w dzienniku naszym rozbieraną.

Bawiący w Berlinie posłowie duńscy pp. Bülow i Bille traktują o opuszczenie Holsztynu przez wojska austryackie. Takowe posuwają się, jak w dziennikach wiedeńskich czytamy, ku wschodniéj stronie księstwa.

Wydział związkowy w Frankfurcie pracujący nad projektem prawa drukowego, wziął za podstawę projekt przez rząd pruski na kilka dni przed rewolucyą marcową w Bundestagu przedstawiony.

Obywatelstwo Bremy odrzuciło żądanie senatu, aby obrady nad projektem do zmiany ustawy, odbyły się przy drzwiach zamkniętych.

Po wielu miastach niemieckich na nowo po długiéj przerwie odbywają częste rewizye domowe.

— Nowa konstytucya francuzka ma być 8go b. m. ogłoszona. Zdaje się nieulegać wątpliwości, że powszechne głosowanie przy wyborach do ciała prawodawczego będzie utrzymane. Mówią, że jednym z głównych warunków wybieralności, będzie zamieszkiwanie w departamencie wybierającym — artykuł tego rodzaju niezmierną miałby ważność, pozbawiając Paryż, który przedtém dostarczał niemal połowy deputowanych do Zgromadzeń prawodawczych, przeważnego wpływu na sprawy krajowe. Dziennikarstwo ośmielone odezwaniem się *Débatów* zaczyna dawać znaki życia. *Union* w artykule wstępnym, którego wyrażenia ważone były przez całą redakcyą, oświadcza przychylenie się do czynu dokonanego; artykuł ten niemałe sprawił wrażenie w legitymistycznym świecie. W podobnym duchu ma niebawem odezwać się główny organ legitymizmu *Gazette de France*. Znakomitsi członkowie tego stronnictwa odbyli w tym przedmiocie naradę pod przewodnictwem p. de Larochejacquelein.

Moniteur ogłasza dekret prezydenta rozwiązujący Izbę handlową w Hawrze, za rozbieranie kwestyj politycznych zakres jéj czynności przechodzących.

Ostatnie wiadomości drogą telegraficzną odebrane, donoszą z Paryża 31 grudnia: wyjąwszy armię i departament Niższych Alp, znane dotąd wota *„Tak"* wynoszą 7 milionów.

Wiktor Hugo aresztowany został w Brukselli za noszenie fałszywego nazwiska, a rząd francuzki zapozwał go przed sądy. 5% 101,90; 3% 67,20.

— Izba deputowanych w Turynie przyjęła prawo pocztowe, w którém uznane zostało wyraźnie regale pocztowe. Poseł sardyński w Paryżu hr. Gallina, słychać, że żądał uwolnienia, a na jego miejsce ma być posłany do Paryża margr. d'Azeglio poseł w Londynie.

Lloyd donosi ze Lwowa 27 grudnia: Od dawna oczekiwana nowo-przerobiona organizacya naszego kraju otrzymała już najwyższą sankcyę. Przyjdzie wkrótce również do tego pod względem galicyjskiéj ustawy krajowéj. Często powtarzane w naszych doniesieniach zdanie przeciw podziałowi Galicyi na trzy kurye sejmowe a właściwie na trzy okręgi rządowe, w dzisiejszych modyfikacyach projektu organizacyjnego zostało już faktycznie załatwioném. Na mocy projektu pomienionego, Galicya dzieli się na 18 obwodów, licząc w to W. Ks. Krakowskie i Ks. Bukowińskie. Na czele administracyi zostaje gubernium krajowe we Lwowie, któremu podlegają obwodowe urzędy w miastach obwodowych. Projekta obsadzenia nowo-organizowanych politycznych urzędów również zatwierdzone zostały przez Cesarza, ale dotąd jeszcze niewiadome, jak niemniéj cały projekt dopiero razem z organizacyą sądową ogłoszonym i w życie wprowadzonym zostanie.

Wiedeń 1 stycz. Jlnym dyrektorem kommunikacyj zamianowanym został szef sekcyi w ministeryum handlu radzca ministeryalny p. Franc. Kalchberg.

— Feldm. bar. Jellaczycz wyjechał do Zagrzebia.

— *Gaz. Lipska* donosi z Wiednia, iż rząd w ostatnich dniach grudnia wysłał z Tryestu kapitana fregaty hrabiego H... do Konstantynopolu, z poleceniem kupna kilku parowych wojennych statków od rządu tureckiego, na co przeznaczono 1,200,000 złr.

— *Lloyd* donosi z Zagrzebia, iż podróż kardynała Viale Prela do Djakovar i Belgradu w związku zostaje z zamiarami kuryi rzymskiéj, aby kościołowi katolickiemu w Serbii większe otworzyć pole. W piśmie kardynała do biskupa Djakovarskiego donosi on o przedstawieniu do Rzymu smutnego stanu katolików w Serbii i że papież przedłożone przez rzymską propagandę projekta potwierdził. Biskup zamianowany jest apostolskim administratorem w Serbii, który to urząd zostawał dotąd w rękach biskupa Nikopolis, wszakże ten dla zbytniéj odległości nie mógł missyi téj zadosyć uczynić będąc zarazem wikarym wołoskim. Z relacyi nuncyusza przekonano się wszakże, że korzystniéj byłoby dla katolików serbskich, gdyby jurysdykcyę ich duchowną oddano biskupowi Bośnii i Syrmii. Propaganda rzymska, jak pisze daléj korespondent *Lloyda*, rozszerza wpływ swój znakomicie w nadgranicznych tureckich ziemiach. W Bośnii i Hercegowinie klasztory Franciszkanów, które dość niepodległe zajmują stanowisko, trudnią się duchownemi czynnościami i rząd tameczny znacznie się niemi opiekuje.

— *Const. Blatt a. Böhm.* utrzymuje, że z powodu mnożenia się licznych rozbojów w Węgrzech, ogłoszoném tam będzie wkrótce prawo doraźne, a kara więzienna za przechowywanie broni podniesioną do 5 lat.

— *Reichszeitung* przestała wychodzić z dniem 1 stycznia i w zamian przesyłać ma czytelnikom swoim inny dziennik dwukrotny pod nazwą *„Poczta poranna i wieczorna."*

— *Poseł Siedmiogrodzki* donosi z Hermannstadt, iż d. 23 grudnia ceny zboża na targowisku tak dalece poskoczyły, iż Starostwo Grodzkie musiało się wmięszać energicznie.

— *Freim. Sachs. Ztg.* donosi o śmierci Macka, b. dowódzcy artylleryi powstańczéj w Komorn. Wypuszczony w skutku kapitulacyi téj twierdzy, został w Konstantynopolu aresztowany z powodu zajść z emigracyą i w tamtejszem więzięniu odebrał sobie życie, obwinąwszy się pościelą i podpaliwszy takową.

Francya.

Paryż 29 grudnia. Dzisiejszy *Moniteur* ogłasza programat uroczystości nowo-rocznéj. 31go grudnia o godzinie 8½ wieczór, Prezydent Rzeczypospolitéj przyjmować będzie w pałacu Elizejskim komisyą doradczą, która mu przedstawi protokóły obrachunku wotów, złożonych przez naród w dniach 20 i 21 b. m.

Tegoż samego wieczora, prezydent przyjmować będzie ciało dyplomatyczne, duchowieństwo i konsystorze.

Dnia 1go stycznia o godzinie 10 zrana, działa Inwalidów dadzą po dziesięć-kroć ognia, na każdy milion głosów twierdzących na wybór L. Napoleona.

O godz. 11½ odśpiewane będzie *Te Deum* w katedrze Nôtre-Dame. Prezydent Rzpltéj będzie się na tem nabożeństwie znajdował.

Recepcye urzędowe wszystkich władz cywilnych i wojskowych, delegowanych z departamentów i okręgów, itd. odbędą się po *Te Deum* w zamku Tuilleries, o godz. 1 z południa.

Wieczór wszystkie gmachy rządowe będą oświetlone.

Czytamy w *Gazecie Augsburgskiéj*:

„Wyżsi przywódzcy armii paryskiéj z jenerałem Magnan i ministrem wojny na czele, nie przestają nalegać na prezydezta, aby odbył wielką rewią na placu Marsowym. Jen. Magnan wnosił, aby w tym celu ściągnąć do Paryża wszystko wojsko z okolicy na 30 mil w około. Ale Ludwik Napoleon wytrwale opiera się tym podszeptom, i miał raz odpowiedzieć: „Je ne veux pas être Empereur du Bas-Empire, ni des derniers tems de Rome."

„Jakoż gdyby uległ tym naleganiom i dał się gwałtem wprowadzić do Tuilleryów, jak to najgorętsi jenerałowie zamierzać mają, stałby się rzeczywiście cesarzem pretoryańskim a nie ludowym, którym zostać *chce*, bo nim zostać *może*. Spodziewa on się drogą legalną dojść do cesarstwa które jest bezwątpienia ostatecznym jego celem. Senat ma przesłać ciału prawodawczemu messaż z wnioskiem przywrócenia cesarstwa; ciało prawodawcze ma wniosek ten przyjąć, a lud na drodze powszechnego głosowania uchwałę zatwierdzić. Droga ta jest wprawdzie dłuższą aniżeli intronizacya przez wojsko na paradę zebrane, ale jest nierównie pewniejszą.

Renty 5-proc. 101 fr. 50 cent. Renty 3-proc. 66 fr. 60 cent.

Anglia.

Londyn 27 grudnia. Czytamy w dzienniku *Globe:* „Wielkim byłoby błędem mniemać, że zmiana zaszła w *Foreign office* pociągnie za sobą zmianę w polityce zagranicznéj naszego kraju. Jeszcze większym byłoby błędem mniemać, że mocarstwa zagraniczne wpłynęły na nastąpioną zmianę osób, albo wpływać mogły na zmianę środków, jakoto niektórzy przypuszczają. Ale najdziwniejszem przypuszczeniem jest to, jakoby Anglia chciała popierać pretensye starszéj linii Burbonów przeciwko dzisiejszemu rządowi Francyi uznanemu już przez massę Francuskiego narodu.

Polityka rządu była angielską i będzie nią nadal. Dążyła ona do utrzymania pokoju i w tém dążeniu pozostanie niezmienna. Kiedy kraje zagraniczne zaprowadzały u siebie szczęśliwie rząd konstytucyjny, Anglia dawała im wsparcie moralne; na tę samą sympatyą i to samo wsparcie mogą liczyć na przyszłość.

Ale jeżli inne kraje chcą zostawać pod innemi rządu formami, przyznając władzy wykonawczéj większą i rozciąglejszą powagę, czy też stwarzając ściślejszą téj władzy kontrolę, Anglia zawsze szanować będzie konstytucye narodowe. Polityka tak sprawiedliwa i tak prosta, niepowinna obudzać nieprzyjaźni i nie wymaga tajemnicy. Jest ona konsekwentną z uszanowaniem dla praw i życzeniem szczęścia dla wszystkich narodów."

— *Journal des Débats* podaje w tym względzie następujący artykuł:

„Uwagi angielskich dzienników nad ustąpieniem lorda Palmerstona ograniczają się na samych wnioskach, i zdaje się, że dokładne wytłomaczenie téj zmiany w gabinecie nie nastąpi przed upływem sześciu tygodni, tojest w chwili otwarcia parlamentu.

„Musimy wszakże wziąść na uwagę kilka oświadniach przedstawiają sprzecznego z sobą, my również zrzec się musimy tego zadania.

„Co się tycze zmian, jakie ta modyfikacya gabinetu spowodować może, stanowiska stronnictw w Anglii, ruchliwość i niekonsekwentność charakteru lorda Palmerstona nie pozwalają przewidywać ich z niejaką pewnością. Człowiek ten pokazujący się tak rewolucyjnym dla zagranicy, nie jest nawet reformistą u siebie, tak, że w obecnéj chwili niewiedzieć który w nim żywioł weźmie górę: czy żywioł toryzmu, czy radykalizmu. Tymczasem, gdy wielka czynność jego dowcipu i rzadki talent, czynią go równie potężnym pomocnikiem, jak niebezpiecznym przeciwnikiem, dwa stronnictwa ostateczne ubiegają się o niego, dopóki jest jeszcze do wzięcia. Nic ciekawszego nad widok awansów, jakie mu czynią z obu stron; bez wątpienia starać się będzie o przetrzymanie ich czeń dzisiejszego *Times*, opartych bez wątpienia na dostatecznéj powadze. Dziennik angielski utrzymuje, że reklamacye w sprawie politycznych wychodźców nie wyszły najprzód ze strony Rosyi lub Austryi, ale ze strony Francyi; że przed parą tygodniami, rząd francuski polecił posłu swojemu w Londynie energiczne zrobić rządowi angielskiemu przedstawienia przeciwko opiece dawanéj wychodźcom francuzkim, knującym spiski przeciwko spokojowi Francyi, obowiązując się złożyć na to dowody — i że na te reklamacye żadnéj dotąd niedano odpowiedzi.

„Z drugiéj strony *Times* twierdzi, że głównym powodem zaszłego między lordem Palmerstonem a lordem John Russel nieporozumienia, być miała admiracya, z jaką się wyraził lord Palmerston z powodu ostatnich wypadków we Francyi. Owóż koledzy jego, nie wynurzając żadnéj nieprzychylności dla tych wypadków, byliby przecież woleli zachować stanowisko ostrożniejsze i więcéj expektacyjne.

„Times nie stara się bynajmniéj pogodzić tego co opinie lorda Palmerstona w tych dwóch przypuszczejak najdłużéj. Pojmujemy z resztą to dobijanie się. Tak toryści jak radykaliści, są dalecy od władzy, a lord Palmerston doskonałym jest narzędziem i nader użytecznym sprzymierzeńcem w opozycyi. Ale niech jedno lub drugie stronnictwo przyjdzie do władzy, a dowie się jak to wygodnie mieć Palmerstona przy sobie."

Kronika miejscowa i zagraniczna.

Kraków 2 stycznia. Nie wiadomo nam czyli między administracyą oświetlania miasta księżycem, a administracyą oświetlania go olejem preparowanym, istnieje jaki stały układ, spostrzegamy wszakże, że często jedna na drugą się spuszcza. Na kogóż z nich była koléj np. wczoraj lub onęgdaj — albo my wiemy? Dziwne wypadki ostatnich czasów tak zachwiały naszą wiarę w uświęconą powagę, że nawet i kalendarzom już nie ufamy, ale zapisujemy tylko fakt, że przed 7mą wieczorem bywa tak ciemno, iżby można po ulicach rozjeżdżać, a nie zdarza się to dla tego, że prywatnych powozów w Krakowie mało, konie kareciane z przyzwoitą zawsze postępują powagą, a doróżkarskie na chudym trzymane obroku, chcąc niechcąc, naśladować je muszą. Wreszcie w jedynym punkcie liczniejszego niejako zbiegu, lampa przed sklepem p. Thiemera oświeca Rynek, ale że wczoraj było święto i sklep p. Thiemera zamknięty, ludzie i konie na przechodzie między kościołem maryackim i hotelem drezdeńskim utykali po omacku, kto kogo wprzód udeptał.

— Następujących kradzieży sprawcy lub o dopuszczenie się takowych poszlakowane osoby ujętemi, a przedmioty skradzione po największéj części odebranemi zostały przez Starostwo Grodz-

kie w Krakowie w ciągu miesiąca grudnia 1851 r.

1) Bielizny, łyżki srebrnéj i innych przedmiotów pani Władysławy Łukawskiéj z pod N. 123 gm. II., 2) dwóch krat żelaznych od okien piwnicy w domu N. 84/5 gm. I., 3) koca Franciszka Holtzmana kaprala z pułku ułanów ks. Lichtensteina, 4) koszuli Salomona Stocknera faktora furmanów z pod N. 11 Gm. VI. Kaz. 1) Siekiery Fischla Weinbluma właściciela garkuchni N. 24/5 gm. VII. K., 6) łopaty Agneszki Wiśniewskiéj wyrobnicy z pod N. 42 gm. VI. K., 7) różnych effektów Józefy Gut przekupki z pod N. 207/8 gm. VIII., 8) pieniędzy w ilości złr. 13 kr. 30 m. k. Wacława i Magdaleny Klimczaków z pod N. 50 gm. VII. K., 9) Bobu niewiadomego właściciela, 10) Pieniędzy Józefy Słotwińskiéj przekupki z pod N. 2014 w gm. IX., 11) szyny żelaznéj z domu N. 612 gm. V., 12) kwoty złp. 1 Wojciecha Nawrota wyrobnika, 13) kożucha z wozu niewiadomego właściciela, 14) spirytusu i innych trunków p. Lipmana Silbermana z pod N. 92/3/4 gm. VI. K., 15) zamierzonéj kradzieży w domu N. $\frac{3}{4}$ gm. VI. K., 16) sukni i innych przedmiotów p. Józefa Wawrzeńskiego kowala z pod N. $155\frac{1}{2}$ gm. IX. i pościeli p. Filipiny Schauderne właścicielki tego domu, 17) skrzyni z sukniami i innemi przedmiotami Chaine Aussenberga furmana z miasta Wiśnicza obwodu Wadowickiego, 18) trzech kawałków rynny metalowéj z gmachu szkoły technicznéj, 19) zamierzonéj kradzieży powozu w klasztorze OO. Paulinów na Skałce, 20) pieniędzy ze skarbonki w kościele OO. Bernardynów na Stradomiu, 21) chustki Agneszki Dobrzańskiéj z Podgórza, 22) węgla z gmachu Rady m. Krakowa, 23) Pary koni Mendla Chotza furmana z miasta Złoczowa w Galicyi, 24) garnka żelaznego p. Henryka Trzcińskiego urzędnika kassy miejskiéj, 25) sukien p. Fryderyka Augusta Roscha piekarza z domu N. 44 gm. VI. K., 26) dwóch pudełek wstążek Wolfa Grünwalda z pod N. 87 gm. VI. K., 27) pary butów Joela Kirscha z pod N. 202 gm. X., 28) pugilaresu z pieniędzmi p. Wojciecha Mendelsburga z pod N. 11 gm. VI. K., 29) uzdy niewiadomego właściciela, 30) pieniędzy Dawida Fiszla z Wiednia. (C. d. n.)

— Telegrafy paryzkie mają być teraz inaczéj urządzone. Idą one dziś z ministeryum spraw wewn. w 20 drutach do mostu d'Jéna, gdzie się rozdzielają w kierunku różnych kolei zelaznych. Liczba ta okazała się być zbyt małą na potrzeby coraz rosnące użycia telegrafów, i takowe będą powiększone, a nadto poprowadzone pod ziemią w rurkach z guttaperchi. W ustępach co 600 stóp będą umieszczone otwory w kamiennéj osadzie, aby można się z łatwością przekonać o stanie drutów. Druty będą cieńkie i mosiężne.

— Londyn jak wiadomo, połączony jest wewnątrz kolejami żelaznemi, które poprowadzone ponad domami łączą City z czterema przedmieściami Greenwich, Wootwich, Blackwall Camoentown. Ponieważ koleje te są niedostateczne dla komunikacyi, przeto zamyślają teraz budowę kolei podziemnéj, idącéj wydrążeniem tunelu po-pod miastem w kierunku od północy ku południowi, tj. z Kings-Cross gdzie koléj północna przytyka do Blackfriars.

Przyjechali do Krakowa od dnia do 1 do 2go stycznia: Zadrazil Karol ze Lwowa. Wintika Henryk z Pragi. Borkowska hrabina Seweryna, Cielecki Zaremba z Berlina. Stojałowski Józef z Tarnowa. Monasterski Józef z Wiednia. Dellavos Karol z Ołomuńca. Klingholz Leopold z Wiednia. Babecki Leon ze Lwowa. Harajewicz Jan z Sanoka. Wittenhausen S. z Frankfurtu n/O.

Wyjechali: Dziopiński Antoni do Tarnowa. Pawlikowski do Galicyi.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

Kraków dnia 2go stycznia. Na dzisiejszym targu zbożowym dowóz był znaczny, wszakże mimo małéj liczby kupujących z Galicyi i mniejszéj stósunkowo niż we wtorek, ceny trzymały się i sprzedawano po zwykłéj cenie. Żyta 200—300 korcy po $7\frac{1}{4}$, $7\frac{1}{2}$ $7\frac{3}{4}$ złr.; pszenicy 300—400 korcy po $8\frac{1}{2}$, $8\frac{3}{4}$, 9 aż do $9\frac{3}{4}$ i 10 złr.; jęczmienia 100—200 korcy po $5\frac{1}{3}$, $5\frac{1}{2}$ do $5\frac{3}{4}$ i 6 złr. Groch słabo się trzymał i chwiał się w cenach. sprzedano go 100 do 150 korcy po 8, $8\frac{1}{4}$, $8\frac{1}{2}$ do $8\frac{3}{4}$ i 9 złr. Jagieł niekupowano i trzymano się cen zwykłych. Owsa było bardzo mało i trzymano się z nim w cenie od $2\frac{3}{4}$, $2\frac{7}{8}$ i 3 do $3\frac{1}{3}$ złr. — W ogóle ruch targowy był dziś bez znaczenia i niemożna było zeń wnosić czy ceny się zniżą, gdyż wczoraj było święto, a przeto brakowało dalszych kupców.

W rzepaku ruch sprzedaży nieco osłabł i popyt zmniejszył się, ceny wszakże pozostały nominalne. Spirytus mało proponowany i dopyt o niego nieznaczny, chcą go sprzedać po 22 do $23\frac{1}{2}$. Z miodem idzie jak dawniéj i ceny trzymają się stale na $24\frac{1}{2}$ do $25\frac{3}{4}$ i po tyle też płacą. Wosk mało żądany, a ceny podstawiano na $97\frac{1}{2}$ i 98 do $99\frac{1}{2}$.

Odessa 15 grudnia. Od października bardzo znaczny tu ruch handlowy panuje, który zawdzięczać należy zamowom z Holandyi i Belgii na zboże i ożywionym stosunkom z Tryestu, któreby zapewne obszerniejszemi jeszcze były, gdyby nie smutna zmienność kursów. Od ostatnich trzech tygodni czynności podniosły się bardziéj jeszcze w skutku telegraficznych depeszy z Holandyi przez Kraków, którемi znaczne zakupna poczyniono. Składały się one z 120,000 czetwerti miękkiéj pszenicy po $14\frac{1}{2}$—$19\frac{1}{2}$, 20,000 czetw. Girki po 18—$19\frac{2}{5}$, 12,000 czetw. Sandomirki po $17\frac{1}{2}$—$19\frac{3}{4}$, 8000 czetw. twardéj pszenicy po $15\frac{1}{2}$—$16\frac{1}{2}$ i 5000 czetw. żyta po 14 rubli bank. Spodziewać się jeszcze należy stósunkowego podniesienia się cen o $\frac{1}{2}$ rubla bank. na czetwierti, w skutku nadeszłych z Anglii wiadomości o potrzebie zboża, co chęć kupna jeszcze ożywia. Zapasy rozrządzalne naszych wsypek wynoszą 680,000 cz. miękkiéj i 20,000 twardéj pszenicy, 3000 cz. żyta, 40,000 cz. siemienia lnianego, 3500 cz. kukurudzy, 10,000 cz. jęczmienia i 20,000 owsa. W ostatnich cztérech rodzajach ziarna sprzedaż jak na teraz nieznaczna, a ceny tylko nominalne. Siemię lniane $23\frac{1}{4}$—$23\frac{1}{2}$, kukurudza $12\frac{1}{2}$, jęczmień $8\frac{1}{2}$—9, owies $9\frac{1}{2}$ rubli bank. za czetwiert. O łój niema teraz popytu, bydlęcy płaci się po $10\frac{1}{2}$, barani 10 rubli bank. za pud.

W portach azowskich zakupiono znaczne partye siemienia lnianego (100,000 czet.) i żyta na wiosenne dostawy na rachunek angielskich i holenderskich kupców; w ogóle można obliczyć przynajmniéj na 300,000 czetw. towaru już wziętego i w przyszłym roku mającego odpłynąć od południowo rosyjskich portów, co zapewni żegludze znaczy zarobek. Brak nawet statków, a coraz rzadziéj słychać o nowych kupcach okrętów. Przewóz kosztuje do Anglii 55 do Holandyi i północno-niemieckich portów 63 szylingów od beczki łoju; do Tryestu i Wenecyi 38 i 42 kr. per stajo, do Marsylii $3\frac{1}{2}$ franków per charge.

CENY ZBOŻA

na Targowicy publicznéj w Kleparzu przy Krakowie w trzech gatunkach praktykowane.

W KRAKOWIE dnia 31 grudnia 1851 r.	I. Gatunek.				II. Gatunek.				III. Gatun.			
	od		do		od		do		od		do	
	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr
Korzec pszenicy	9	45	10	—	9	15	9	30	8	—	9	—
„ żyta	7	30	7	45	7	—	7	15	—	—	—	—
„ jęczmienia	—	—	6	—	—	—	5	45	—	—	5	30
„ owsa	—	—	3	22½	—	—	3	—	—	—	—	—
„ grochu	9	—	9	15	—	—	—	—	—	—	—	—
„ jagieł	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ ziemniaków	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rzepaku zimow.	—	—	7	30	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rzepaku letniego	—	—	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Cetnar siana	—	—	1	—	—	—	—	48	—	—	—	42
„ słomy	—	—	—	36	—	—	—	30	—	—	—	—
Gar. spirytusu z opłatą rządową	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ okowity „ „	—	—	2	22½	—	—	—	—	—	—	—	—
„ masła czystego	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopa jaj kurzych	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Drożdży wanien. z piwa dubeltow.	—	—	2	15	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ marcowego	2	15	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaszy jęcz. miarka	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—
„ częstoch.	—	—	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—
„ tatarcz. całéj	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ przetart.	—	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—
„ pszennéj	—	—	—	54	—	—	—	—	—	—	—	—
„ perłowéj	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pęcaku	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—
Mąki z pod krupek	—	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—

Sporządzono w biórze Kommisaryatu Targowego

Delegowani Obywatele: *Wincenty Bogdanowski.* *H. Molęcki.*

Z. Kommisarza Targow. *Teofil Wesper.* *Siermontowski*, Z. Adiunkta

Ceny zbóż w Galicyi i Bukowinie

brane w przecięciu od 1 do 6 grudnia, obliczone w monecie konwencyjnéj na miarę niższo-austryacką:

Miasta.	pszenica		żyto		jęczmień		owies		kukurud.	
	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.
Biała	4	57	4	1	3	18	1	29	—	—
Dobromil	4	18	3	18	2	18	1	18	2	—
Kałuż	3	21	2	30	1	42	—	57	—	33
Lwów	3	33	2	39	2	4	1	13	—	—
Lisko	4	14	3	17	2	35	1	16	—	—
Rohatyn	4	10	3	2	2	8	1	4	—	—
Sambor	3	31	2	43	1	55	—	58	—	—
Sanok	4	38	3	36	2	41	1	15	—	—
S iatyn	2	59	2	8	1	22	—	51	—	—
Tarnopol	3	12	2	12	1	38	—	57	—	—
Tarnów	4	18	2	47	2	11	1	33	—	—
Radauc	—	—	1	35	1	15	—	36	1	28
Sereth	2	36	1	46	1	24	—	45	1	36

Kurs papierów publicznych i pieniędzy.

Wiedeń. *Kursa telegraficzne z dnia 2go stycznia.* Metaliki 5-proc. $95\frac{5}{8}$. — Metaliki $4\frac{1}{2}$-procent. 85. — Metaliki 4-proc. $75\frac{3}{4}$. — 4-proc. z 1850 r. 90. — 3-proc. $57\frac{1}{2}$. — 1-proc. $19\frac{1}{2}$. — Metaliki z ciągn. z 1839 r. za 250, 280. — Augsburg 120. — Londyn 11 49 kr. — Paryż $140\frac{3}{4}$. — Akcye Bankowe $1254\frac{1}{2}$. Akcye kolei żel. półn. Ferdin. 151 Pożyczka z r. 1851 lit. A. $91\frac{5}{8}$. — *B.* 102.

Kurs krakowski z dnia 3 stycznia. Banknoty $88\frac{2}{3}$. — Pruski kurant $106\frac{1}{4}$. — Imperyały ros. 34 gr. 10. Ruble srebrne 100. — Dukaty 20 złp. gr. 6 — Listy zastawne Król. Pols. bez kupon. $99\frac{1}{2}$. — Listy zast. galic. żądają 85. — dają $84\frac{1}{4}$. — Cwanc. stare 106 nowe $107\frac{1}{4}$.

Kurs lwowski z d. 30 grudnia. Dukat holen. 5 złr. 45 kr. — Dukat ces. 5 złr. 50 kr. — Półimperyał rosyjskie 10 złr. 6 kr. — Rubel rosyjski 1 złr. $57\frac{1}{2}$ kr. — Talar pruski 1 złr. 50 kr. — Polski kurant i pięciozłot. 1 złr. 57 kr. — Galic. listy zastawne za 100 złr. 81 złr. 35 kr.

Kurs wiedeński z dnia 31go grudnia. — Metaliki $94\frac{3}{4}$. — Nowa pożyczka $84\frac{3}{4}$. — Akcye Banku wiedens. 1253. — Akcye Kolei żelazn. $156\frac{1}{4}$. — Agio od złota $26\frac{1}{4}$, od srebra 19.

URZĘDOWE.

N. 1107 ex 851. **Uwiadomienie** (531)

Odnośnie do mego obwieszczenia z dnia 28go listopada 1851 L. 779/g. G. E. podaje się do powszechnéj wiadomości, że przedłużenie terminu do zameldowania za wynagrodzeniem zniesionych powinności do końca marca 1852 dozwolone, reskryptem Wysokiego Ministeryum spraw wewnętrznych z dnia 19go grudnia 1851 L. 28,134/3534 także na powinności za wynagrodzeniem zniesione z prawa dziesięcinnego niedomikalnego pochodzące rozciągniono.

Kraków d. 27 grudnia 1851 r.

C. K. Komisarz ministeryalny obwodu rządowego Krakowa Hietzgern.

(1-3)

N. 56465. **Aufforderung** (519)

Der k. k. Finanzwach Comissär Friedrich Wintuszka hat den ihm zum Gebrauche der Seebäder in Helgoland bewilligten dreimonatlichen Urlaub den er am 24sten Juni 1851 angetreten hat überschritten und bis jetzt weder den Dienst angetreten, noch ein hierwegen etwa obwaltendes Hinderniss angezeigt.

Da dessen gegenwärtiger Aufenthaltsort unbekannt ist, so wird derselbe in Folge der allh. Entschliessung v. 24sten Juni 1834 hiemit aufgefordert, binnen 3 Monaten vom Tage der dritten Einschaltung dieser Kundmachung in die Lemberger-Zeitung gerechnet, bei der k. k. Caal.-Bez.-Verwaltung in Wadowice persönlich zu erscheinen und sich über seine unbefugte Abwesenheit zu rechtfertigen; widrigens derselbe aus dem Staatsdienste entlassen und seines Gehaltes gänzlich verlustig erklärt werden wird.

Lemberg am 11ten Dezember 1851.

Von der k. k. Finanz-Landes-Direktion für Galizien und die Bukowina.

(1-3)

OBWIESZCZENIE.

Ner 23,951. RADA MIASTA KRAKOWA. [523—2-3]

Wydział Administracyi i Skarbu.

P. daje do wiadomości, iż w dniu 14 stycznia 1852 roku o godzinie 10éj zrana w biórze Wydziału Administracyi i Skarbu w Radzie miejskiéj odbędzie się publiczna in plus licytacya na wypuszczenie w sześcioletnią dzierżawę pozostałych sześciu oddziałów plantacyj miejskich. — Licytacya takowa na każdy oddział z osobna odbywać się będzie. — Chęć licytowania mający złoży wadium wyrównywające jednorocznemu czynszowi. — Bliższe warunki dzierżawy w godzinach kancelaryjnych w powyższym Wydziale przejrzeć można.

Kraków dnia 20 grudnia 1851 r.

Wiceprezes *J. Paprocki.* — Z. Sekr. Jlny *J. Estreicher.*

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

DZIEŃ	GODZINA	STAN BAROM. w mierze paryskiéj sprowadzony do 0° Reaumura.	STOP. CIEPŁA według Reaumura.	PRĘŻNOŚĆ pary wodnéj w powietrzu czyli e.	KIERUNEK wiatru i natężenie.	STAN ATMOSFERY.	ZJAWISKA NAPOWIETRZNE	ZMIANA TEMPER. w ciągu dnia od	do
2	2	27" 6'''. 147	+ 1° 2	1''' 56	wpłwschodni słaby	pogoda			
„	10	„ 4 853	+ 3 7	1 43	wschodni „	pogoda z chmurami	koło nieb. przy księżycu.	+ 0° 4	− 3° 9
3	6	„ 4 006	+ 1 9	1 58	wpłwschodni „	„			

W DRUKARNI CZASU.